

[Justitsministeren.]

ikke forpligtede mig til at gå med til at gennemføre. Her synes jeg, fru Else-Merete Ross pegede på noget meget væsentligt, idet hun henviste til menneskerettighedskonventionen. Det kan jo ligge sådan, at det ville være den visse død for en person, som har gjort sig skyldig i flykapring at blive udleveret. Vi får ved dette lovforslag netop mulighed for at pådømme sagen her, og dér synes jeg jo nok, at vores gamle hævdevundne principper om asylret vejer meget tungt, sådan som fru Else-Merete Ross rigtigt påpegede det.

Bemærkningerne om strafferammerne kan vi udmærket godt se på i udvalget. Jeg synes, der er grund til lige at oplyse, hvad de enkelte landes strafferammer går ud på. De findes i lovforslagets bilag 2 — det er side 12 — hvoraf det fremgår, at i Sverige har man en strafferamme på højst 4 år, men så står der, at hvis forbrydelsen er grov, kan der straffes med fængsel indtil 10 år, altså som efter den danske lov. I Norge har man fængsel fra 2 år indtil på livstid, men under særlige formildende omstændigheder kan straffen gå ned under dette lavmål. Hvor er egentlig forskellen? I Finland har man mindst 2 og højst 12 år. Forskellen er nu ikke så forfærdelig stor. Med andre ord overlader man til domstolene inden for de givne rammer at fastsætte en passende reaktion på den begåede lovovertrædelse.

Jeg takker som sagt for tilslutningen og skal være parat til at medvirke ved udvalgsbehandlingen.

Per Federspiel: Jeg er ikke uenig med justitsministeren i, at udlevering naturligvis ikke bør være undtagelsesfrit, men det, som jeg synes må være ganske afgørende, er, at det fastslås, at udlevering er noget, man må regne med. Den polske flygtning, der har været nævnt, kunne man ikke udlevere, fordi han ikke på forhånd havde kunnet regne med, at dette ville ske. Hvordan man så administrerer reglen, er en anden side af sagen, men skal der være en effektiv prævention i disse bestemmelser, må de, der må formodes at sætte sig ind i forholdene i andre lande, inden de kaprer et fly, være klar over, at der er en nærliggende risiko for, at de vil blive udleveret. Det er blot dette, jeg gerne vil have fastslået.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Efter denne fortolkning er jeg ikke meget uenig med hr. Per Federspiel.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om voldgift.

(Lovforslaget (nr. 52) findes i tillæg A. sp. 891, fremsættelsen i tidenden sp. 948).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Tastesen: Vi står her over for et lovforslag, som der er udtalt stærk tvivl om behovet for fra en række myndigheder og organisationer. Vi har nemlig klaret os udmærket igennem årene, uden at der har eksisteret en lov om voldgift. Det er klart, at der til stadighed er opstået interessetvister, men disse er blevet afgjort af voldgiftsmænd, som parterne selv har udpeget, og det er gået udmærket.

Baggrunden for denne retstilstand har bl. a. været Danske Lovs bestemmelser om, at afgørelse truffet af voldgiftsmænd i henhold til parternes aftale er bindende og ikke kan underkendes af domstolene. Når man trods denne gode retspraksis alligevel fremsætter et lovforslag, er det, efter hvad jeg kan forstå, ikke for at bringe orden, hvor alt i forvejen er såre godt, men for at kunne tiltræde nogle internationale konventioner om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske voldgiftskendelser samt en konvention om international handelsvoldgift. Når lovforslaget af denne grund er blevet nødvendigt, kan jeg udtale min tilfredshed med, at det har fået en kort og en klar tekst.

Jeg kan også på mit partis vegne udtale tilfredshed med, at lovforslaget giver en klar linje for, i hvilke situationer domstolenes

[Tastesen]

medvirken bliver nødvendig. De enkelte paragraffer i lovforslaget er bedst egnet til en behandling i retsudvalget.

Thestrup: På mit partis vegne kan jeg give tilslutning til, at vi bør have en lov om voldgift, og jeg kan også tiltræde det synspunkt, hvorefter den er opbygget, at man ikke skal gå ind på flere enkeltheder end absolut påkrævet, men overlade så meget som muligt til retsanvendelsen.

Det er jo rigtigt, at vi igennem mange år har klaret os, og det er gået godt uden en sådan lov, alene med støtte i Danske Lov 1-6-1, men dels er der visse uafklarede spørgsmål og visse mangler i den nuværende ordning, dels medfører det stærkt stigende internationale handelssamkvem ønskeligheden af en egentlig lov. Det er således en nødvendig forudsætning for, at vi kan tiltræde de tre i bemærkningerne nævnte internationale konventioner og aftaler.

Det fremgår også af bemærkningerne til lovforslaget, at hovedparten af erhvervsorganisationerne er stærkt interesseret i en sådan egentlig lov om voldgift.

Justitsministeren har i sin fremsættelse gjort rede for, hvilke uafklarede spørgsmål og hvilke mangler der er ved den nuværende ordning uden en egentlig lov. De vigtigste af de nye regler er efter min mening bestemmelserne om, at domstolene skal yde bistand ved optagelse af bevis, og om, at voldgiftskendelsen skal kunne fuldbyrdes efter retsplejelovens regler om tvangsfuldbyrdelse af domme.

Jeg skal ikke fordybe mig i spørgsmålet om, hvorfor voldgift i en række tilfælde foretrækkes fremfor den ordinære domstolsvej, men der er et problem, jeg i den anledning gerne vil rejse og eventuelt høre justitsministerens mening om.

En af grundene til, at voldgift foretrækkes fremfor den ordinære domstolsvej, er utvivlsomt, at voldgift giver en hurtigere afgørelse. Hvor man ikke har tid til at afvente udfaldet af en retssag, eventuelt med

appel, foretrækker man ofte voldgift. Jeg tror, at ministeren vil være enig med mig i, at det i almindelighed vil være det heldigste, at det er de ordinære af samfundet indsatte myndigheder, domstolene, der afgør stridigheder mellem statsborgerne, og at der skal foreligge særlige forhold, før voldgift bør finde sted. Men hvis nu den ordinære retspleje er for langsom, så forrykkes dette forhold let, således at voldgift anvendes, også hvor det ikke hører hjemme. Jeg vil derfor gerne bede ministeren eventuelt i udvalget oplyse os om, hvorvidt der er noget, der tyder på, at den ordinære retspleje ikke fungerer så hurtigt, som den bør. Det er vel navnlig det forhold, at de to landsretter er overbebyrdede med arbejde, der er i vejen. Jeg tror, det vil være rigtigt, at vi i udvalget får nogle oplysninger vedrørende dette. Det er muligt, vi kan se på, hvad der kan gøres derved. Befolkningen har krav på, at retsplejen ikke er for langsom, og det vil efter min mening ikke være rimeligt at tvinge sager, der normalt ikke hører hjemme under voldgiftsbehandling, ind herunder. Voldgiftsbehandling er jo langt dyrere og næppe så betryggende som den ordinære retsvej.

I betænkningen findes der et udkast til en lov om voldgift, som Europarådets ekspertkomité har udarbejdet. Men det udvalg, der har udarbejdet betænkningen, har ikke ment, at vi skulle følge Europarådets forslag. Det er et meget specificeret forslag, og jeg har da også set, at erhvervsorganisationerne har sluttet sig til den opfattelse, at vi ikke skal følge Europarådets ekspertkomité. Jeg er selv enig i denne opfattelse. Men selv om jeg er det, mener jeg, at det er formålstjenligt, at vi i udvalget ser nærmere på, på hvilke punkter Europarådets forslag adskiller sig fra det, der foreligger her.

I øvrigt har jeg ingen principielle bemærkninger at gøre og kan tilsige mit partis velvillige behandling af lovforslaget.

Guldberg: Jeg er i den situation, at jeg på mit partis vegne kan være måske endda lidt

[Guldberg.]

mere positiv, end hr. Tastesen var. Men jeg vil gerne føje til, ud over at jeg i øvrigt er enig i, hvad der er sagt med hensyn til forholdet til de internationale regler, at jeg tror, forslaget her også imødekommer et rent praktisk behov. Jeg er naturligvis enig med hr. Thestrup i, at man ikke skal sigte på voldgift på områder, der ikke er egnede til voldgift, men omvendt har man områder, der er egnede til voldgift, men hvor der har været en mangel på visse retsregler. Dem finder jeg her, både i §§ 1, 2, 5 og 9, og dem finder jeg praktiske, for under den hidtidige ordning og med mangelen på sådanne regler har der været tilfælde, ikke så sjældent endda, hvor der i og for sig foreligger en ganske klar og uomtvistelig aftale mellem parterne om, at en sag skal afgøres ved voldgift, men hvor det har været muligt for den ene part at unddrage sig aftalen, sådan at den, der ikke ville holde aftalen, var bedst stillet, medens den, der holdt aftalen, var dårligst stillet, og det hører selvfølgelig ikke hjemme i et rimeligt retssystem.

Jeg er altså meget positiv og kan på venstres vegne give tilsagn om en velvillig og positiv behandling af lovforslaget i udvalget, hvor vi så også kan se nærmere på de andre spørgsmål, der har været nævnt.

Gudme: Det er fælles for udvalgsbetænkningen fra 1965, for retsplejerådets udtalelser og nu for ministerens lovforslag, at man tager anvendelse af voldgift i et væsentligt omfang som noget på forhånd givet, og sådan er dagliglivets praksis også nu. Voldgift forekommer i et betydeligt antal sager og på mange forskellige områder inden for den borgerlige retspleje. Derfor har problemet for udvalget, for retsplejerådet og for ministeren alene været, om vi enten burde have udførlige regler, mere supplerende regler, eller måske slet ingen regler til understøttelse af den brug af voldgift, som vi betragter som noget på forhånd givet og måske uforanderligt.

Resultatet er så blevet, at man standser på mellemstadiet og vælger at gennemføre supplerende regler, men i øvrigt med hensyn til det retlige grundlag, på hvilket en voldgiftssag skal afgøres, overlader det til parternes egen aftale, dog med nogle væsentlige

forbehold, som man på klar og overskuelig måde har stillet op i forslagens § 7.

Jeg tror, det valg, man her har truffet, er rigtigt, og jeg tror også, at de supplerende regler, man i forslaget har valgt at give, er rigtige. Om visse af dem gælder det i hvert fald, at det er åbenbart, at de afhjælper et savn i den hidtidige anvendelse af voldgift.

Jeg kan således nævne bestemmelsen i forslagens § 3 om, at dommeren kan hjælpe med valg af en voldgiftsmand, hvis parterne er uenige, og at dommeren kan gennemføre valget, hvis den ene part forholder sig passiv efter den anden parts valg af en voldgiftsmand. Hidtil har man stået ret magtesløs over for en sådan passivitet og har eventuelt måttet anlægge sag for derefter at kunne gå tilbage til voldgiftsformen.

Jeg kan også nævne bestemmelsen om, at habilitet og honorar, som nævnes i forslagens §§ 4 og 6, kan prøves af dommeren. Her var man i hvert fald tidligere med hensyn til honoraret temmelig magtesløs. Blev man stillet over for et ublu honorar, havde man faktisk ingen regler, hvorefter man kunne afvise dette krav.

Det er også helt rigtigt, at domstolene nu kan hjælpe de parter, der får deres sag afgjort ved voldgift, både med hensyn til optagelse af bevis og senere i fogedretten ved gennemførelse af eksekution. På det første område, med hensyn til bevisoptagelsen, har man indtil nu i praksis haft en vis betinget adgang hertil, men man har ikke haft nogen egentlig lovstøtte, og med hensyn til eksekution har man måttet gå den besværlige vej først at tage en dom på grundlag af voldgiftskendelsen, før man kunne gå til fogeden. Nu får vi i §§ 5, 9 og 10 i lovforslaget tre gode og klare regler, den sidstnævnte til hjælp for, at udenlandske voldgiftskendelser kan gennemtvinges. Det er i et samfund, der internationaliseres mere og mere — og forhåbentlig efter folkeafstemningen i juni endnu mere — påkrævet at få sådanne regler.

Når man sammenligner udvalgsbetænkningen fra 1965 og retsplejerådets forslag, vil man se, at ministeren rent formuleringsmæssigt har holdt sig til retsplejerådet, selv om summen af forslagene stort set er den samme. Det saglige indhold er der ingen forskel på. Det kan være lidt af en smagssag,

[Gudme.]

om man skulle foretrække det ene eller det andet, men både retsplejerådet og ministeren skal have den ros, at hele lovforslaget fremtræder i et godt og klart sprog. De, der klager over, at vi skriver love i et sprog, som ingen kan forstå, skal i hvert fald ikke bruge justitsministeriets lovtekster som eksempel.

Når dette er sagt — og det var jo en anbefaling uden forbehold — vil jeg godt gøre en tilføjelse, som lovforslagets fremsættelse giver anledning til, og som falder i forlængelse af de bemærkninger, som hr. Thestrup før gjorde.

Hr. Thestrup havde den opfattelse, som jeg må være enig med ham i, at det principale må være, at parter i en borgelig konflikt også benytter den almindelige borgerlige retspleje, og at voldgiftsbehandlingen bør være undtagelsen, en undtagelse, som vi anerkender og altså herved giver regler til støtte for. For os, der er flasket op med retsplejelovens system, er troen på den borgerlige retsplejes kvalitet nok i nogen grad gået i blodet. Selv om voldgiftsbehandlingen måske nu og da er lidt smidigere end almindelig borgerlig retspleje, tror jeg ikke som hr. Thestrup, at den er hurtigere, og den er i hvert fald ikke billigere, og med hensyn til det betryggende må man holde på, at savnet af adgang til anke er et stort og afgørende minus.

Men hvorfor foretrækkes voldgift da alligevel i så mange tilfælde? Hr. Thestrup sagde, at han mente, det skyldtes hurtigheden; dér er jeg som sagt skeptiker. Jeg tror derimod, at der er en anden og mere væsentlig grund til, at folk i mange tilfælde foretrækker at gå voldgiftsvejen i stedet for at gå til domstolene. Først og fremmest er årsagen nok den større diskretion, idet voldgiftsbehandlingen nemlig foregår for lukkede døre, mens den borgerlige retspleje såvel som den kriminelle retspleje principielt foregår for åbne døre. Det tror jeg tæller helt afgørende for befolkningens valg af, om man i en given situation skal gå til voldgift, eller om man skal indbringe sin sag for domstolene. Nu kommer jeg til det spørgsmål, der fik mig til at gøre denne tilføjelse i forlængelse af hr. Thestrups udtalelse: var det ikke en overvejelse værd at ændre retsplejelovens § 29 om of-

fentlige retsmøder i praktisk taget alle borgerlige retssager? Har det så stor almen interesse, hvilken uoverensstemmelse to private parter har, at den offentlige retspleje her bør opretholdes fuldt ud? Jeg tvivler, og kunne man med en ændring i så henseende gøre den almindelige domstolsbehandling lige så tillokkende som voldgiftsbehandling, så tror jeg, det ville være et fremskridt.

Inger Lise Petersen: Da lovforslaget vil bidrage til at gøre voldgiftens funktioner mere smidige og effektive, kan SF love en velvillig behandling af det. Samtidig skal det bemærkes, at vi er glade for at konstatere, at lovforslaget ikke omfatter faglig voldgift.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg tror nok, jeg på ny kan takke samtlige ordførere for tilslutning. Jeg opfatter nemlig ikke de bemærkninger, som især hr. Thestrup og hr. Gudme fremførte, som indeholdende nogen afstandtagen fra lovforslaget, vel snarere tværtimod. Jeg vil dog gerne komme med et par bemærkninger til de udtalelser, der er fremsat af ordførerne.

Jeg er enig med hr. Tastesen i, at den omstændighed, at der foreligger en international konvention, som Danmark gerne vil kunne tiltræde, nok har spillet en rolle for fremsættelsen af forslaget, i hvert fald for at det netop kommer nu. Men der er også, som hr. Thestrup, hr. Gudme og hr. Guldberg har peget på, adskillige bestemmelser, som jeg tror vi har savnet i praksis. Det kan godt understreges.

Der var en lille uoverensstemmelse mellem hr. Thestrup og hr. Gudme. Vi er enige om — og dér kan jeg selv give tilslutning — at det bedste naturligvis er, at man bruger de almindelige borgerlige domstole til at klare retstvister. Det er det, vi har dem til. Det er det, vi har bygget hele vort retssystem for borgerlige sager op på. Men det må samtidig erkendes, at det har vist sig, at der er et betydeligt behov for at etablere voldgift, og de regler, som parterne dér aftaler, er jo som enhver advokat og dermed især hr. Gudme og sandsynligvis også en tidligere dommer ved udmærket besked om, ofte behæftet med mangler. Dette lovforslag tjener bl. a. til at afhjælpe disse mangler.

Jeg anser den vigtigste bestemmelse for den, der siger, at en voldgiftskendelse, som

[Justitsministeren.]

vel at mærke fremtidig kommer til veje under betryggende former, er umiddelbart eksegiibel, altså umiddelbart kan fuldbyrdes. Det synes jeg er en meget vigtig ting, og det må selvfølgelig spare en masse tid.

Men jeg kan heller ikke afvise, at hr. Gudme har nogen ret i, at der er visse diskretionshensyn, der gør, at folk foretrækker voldgift fremfor at komme med deres problemer i et offentligt retsmøde. Hvorvidt man så skal tage anledning til af disse bemærkninger at ændre på retsplejelovens bestemmelser om offentlighed i borgerlige sager, vil jeg nu nok sætte et stort spørgsmålstegn ved. Jeg tror, det vil være lidt svært at få tilslutning til at lukke dørene. Men jeg er ganske klar over, at det er et problem, som vi kan tage under overvejelse, og på den givne foranledning vil jeg sørge for, at retsplejerådet kommer til at behandle det, når det kan passe ind i rådets arbejdsprogram; som bekendt har retsplejerådet efterhånden fået adskillige problemer til overvejelse.

Det var vist de væsentligste af de ting, der blev fremført. Jeg synes også, jeg vil pege på, at det er en meget stor fordel, at man nu kan få de ordinære domstoles bistand til optagelse af bevis, sådan at vi får betryggende former for oplysning af voldgiftssagerne. Det tror jeg er et vældigt fremskridt.

I øvrigt tak for behandlingen og for tilslutningen. Jeg vil selvfølgelig bidrage under arbejdet i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om retsafgifter.

(Lovforslaget (nr. 50) findes i tillæg A. sp. 887, fremsættelsen i tidenden sp. 879).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Erenbjerg: Dette forslag til lov om ændring af retsafgifter slutter sig til det af justitsministeren fremsatte lovforslag om voldgift, og gennemførelsen af lov om voldgift nødvendiggør en tilføjelse til lov nr. 206 af 21. maj 1969, idet der ellers ikke vil være hjemmel til at opkræve afgift af nogle retsforretninger, som domstolene ifølge forslag til lov om voldgift kan komme til at udføre. Det må anses for rimeligt, at der i de tilfælde, hvor parterne anmoder domstolene om bistand, svares en afgift på 50 kr., som er det, der ifølge forslaget skal opkræves.

Jeg skal hermed tilsige mit partis støtte til gennemførelsen af lovforslaget.

Thestrup: På mit partis vegne kan jeg tiltræde lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme [af Henry Christensen m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 51) findes i tillæg A. sp. 889, fremsættelsen i tidenden sp. 945).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den næste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme. (Loft over grundskyldprocenten) [af Juul-Madsen m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 59) findes i tillæg A. sp. 987, fremsættelsen i tidenden sp. 1231).

Lovforslagene sattes til forhandling.